

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12.9.2011
Sayı: 38

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim gerekçeleri ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Muharrem İNCE

Yalova Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Anayasa			
Esas Komisyon	Milli Savunma			
Tarih:	01	Ekim	2011	F. No: 2/64
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek. Y.	Gen.Sek.
10	10	10	10	10
BAŞKAN		10		

GENEL GEREKÇE

Çok partili siyasi yaşama geçildikten sonra Türkiye’de birçok kez askeri müdahale meydana gelmiş, demokrasi kesintiye uğratılmıştır.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesi yorumlandığında söz konusu hükmün askeri darbelere dayanak oluşturacak bir hüküm niteliğinde olmadığı görülmektedir. Buna karşın Türkiye’de gerçekleşen askeri müdahalelerde, söz konusu hüküm dayanak gösterilerek darbelere meşruiyet kazandırılmak istenmiştir.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesinde yer alan hüküm aslında, 10.6.1935 tarihli ve 2771 Sayılı Ordu Dâhili Hizmet Kanununun 34. maddesinin tekrarı niteliğindedir. 4.1.1961 tarihli ve 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesi, Ordu Dâhili Hizmet Kanununun 34. maddesinde yer alan “Teşkilatı Esasiye Kanununa” yapılan atfın “Anayasaya” şeklinde değiştirilmesinden ibarettir. Yani Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesi fiiliyatta, Ordu Dâhili Hizmet Kanununun Resmi Gazetede yayımlandığı 18.6.1935 tarihinden itibaren yürürlüktedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 35. maddesinin darbelere yasal dayanak yapıldığı belgelerde açıkça görülmektedir.

27 Mayıs müdahalesinin dayanağı olarak, Ordu Dâhili Hizmet Kanununun 34. maddesi gösterilmiştir. 1924 Tarih ve 491 Sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanun’un (12.6.1960 tarihli ve 1 Nolu Kanunun) “Genel Hükümler” başlıklı bölümünde aynen şu hüküm yer almaktadır:

“Ordu Dâhili Hizmet Kanununun 34 üncü maddesi ile Türk yurdunu ve Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ile tayin edilmiş olan Türk Cumhuriyetini kollamak ve korumak vazifesi kendisine verilmiş olan Türk Ordusu, vatandaşı birbirine düşürmek suretiyle Türk vatanını ve milli varlığı tehlikeye koymuş olan eski iktidara karşı bu

mukaddes kanuni vazifesini yerine getirmek ve Hukuk Devletini yeniden kurmak için, Türk Milleti adına harekete geçerek, Milleti temsil vasfını kaybetmiş olan **Meclisi dağıtıp iktidarı geçici olarak Milli Birlik Komitesine emanet etmiştir.”**

Yine 211 Sayılı Kanunun görüşmelerinin yer aldığı, Milli Birlik Komitesi Genel Kurul Toplantısı Tutanağında da (Altmış Birinci Birleşim, 25.12.1960) 27 Mayıs müdahalesinin yasal dayanağının Ordu Dâhili Hizmet Kanununun 34. maddesi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Benzer ifadeler, 12 Mart Muhtırasına “(...) **Türk Silahlı Kuvvetleri Kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyetini korumak ve kollamak görevini yerine getirerek idareyi doğrudan doğruya üzerine almaya karardır.”** şeklinde yansımıştır.

12 Eylül Darbesinde de Silahlı Kuvvetlerin kollama ve koruma görevine atıf yapılmıştır. Milli Güvenlik Konseyinin 1 Numaralı Bildirisinde, “**İşte bu ortam içinde Türk Silahlı Kuvvetleri, İç Hizmet Kanununun verdiği Türkiye Cumhuriyeti’ni kollama ve koruma görevini yüce Türk Milleti adına emir ve komuta zinciri içinde ve emirle yerine getirme kararını almış ve ülke yönetimine bütünüyle el koymuştur.”** ifadeleri yer almıştır.

Anayasanın 6. maddesi “Egemenlik kayıtsız şartsız Milletindir.” hükmü ile “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” hükmünü içermektedir. Anayasanın 104 ve 117 nci maddelerinde Silahlı Kuvvetlere ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Anayasanın 87 ve 92. maddelerinde savaş ilanına karar vermek ve yabancı ülkelere asker göndermek izninin TBMM’ye ait olduğu; 122. madde de ise sıkıyönetim, seferberlik ve savaş haline ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Bu bağlamda Anayasanın hiçbir hükmü darbeye dayanak oluşturmamaktadır. Kaldı ki, her ne kadar Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunun 35. maddesinin fiilen darbelere hukuki dayanak oluşturulduğu ifade edilse bile, bu yoruma katılmaya olanak yoktur. Askeri darbeler zaten bizatihi fiili bir durumdur ve meşruiyetini Anayasadan ya da yasalardan almaz. Zaten anayasaları ya da yasaları askeri darbeye olanak tanıyan ülkeler demokratik ülke olamazlar.

Kanun teklifi ile 35. maddenin yanlış yorumlanmasının ve darbeleri meşru kılmaya yönelik değerlendirilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. 211 Sayılı Yasanın 35. maddesi Umumi Vazifeler Başlıklı bölümde yer almaktadır. 211 Sayılı Yasada Silahlı Kuvvetlerin genel görevlerine ilişkin başkaca bir düzenleme bulunmadığından, vazife tanımında tereddüt yaşanmaması amacıyla madde hükmünün tümünün Yasadan çıkarılması yoluna gidilmemiştir. Silahlı Kuvvetlerin Türk yurdunu ve Türkiye Cumhuriyetini koruma görevini, parlamenter demokratik sisteminin işlerliği çerçevesinde ve Anayasaya bağlı olarak yerine getirmesi hüküm altına alınmıştır. Böylece 35. madde dayanak alınarak, Anayasada yer almayan bir yetkinin kullanılmasının önüne geçilerek, parlamenter sistemin işlerliğini kesintiye uğratacak bir yorum yapılması kesin olarak engellenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.- Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunun 35. maddesinin askeri müdahalelerin meşruiyetini sağlamak üzere dayanak oluşturacak şekilde yorumlanması önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Silahlı Kuvvetlere verilen görevin sınırları belirlenmiş, bu görevin parlamenter demokratik sistemin işlerliği çerçevesinde ve Anayasa bağlı olarak yerine getirilmesi hükmü madde metnine eklenmiştir.

MADDE 2.- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3.- Yürütme maddesidir.

YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

Kanunun 35. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

çerçevesinde ve Anayasaya bağlı olarak korumaktır.”

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Chen

Habip KOCAMAN

Kanunlar ve Kararlar

Müdürü

